

Galina Bruseva

(Associate Professor at Paisii Hilendarski University of Plovdiv)

Η μετοχή ενεργητικού αορίστου στη ΝΕΓ - μια παραμελημένη γλωσσική υπόθεση/κατηγορία

The aorist active participle in Modern Greek - an unconsidered language category

Abstract

The main object of study in this paper are grammatical and functional-semantic parameters of aorist active participle in Modern Greek (MG) language. This problem appears to be highly ignored by a great number of MG academic grammars. In general it is not satisfactory described the status of this “exotic” lexical-grammatical category in the system of MG language. Although the active aorist participle is not commonly used form its use in journalistic texts of Modern Greek press appears stereotypical and regular. The need for scientific explanation of formal, morphological, syntactic and semantic features of these infinite forms is dictated by the pursuit of quality teaching Modern Greek as a foreign language.

Key words: Modern Greek, active aorist participle, functional and semantic parameters

Η παρούσα ανακοίνωση εξετάζει τις γραμματικές παραμέτρους της μετοχής ενεργητικού αορίστου και παράλληλα προσπαθεί να καθορίσει τη θέση των εν λόγω τύπων ανάμεσα στις λεξικογραμματικές κατηγορίες της ΝΕΓ. Εκτίθενται επίσης τα βασικά προβλήματα στην ανάλυση και περιγραφή των μετοχών ως κατηγορίας στις σύγχρονες νεοελληνικές γραμματικές. Η ένταξη της μετοχής ενεργητικού αορίστου ως «πλήρους» μέλους του συστήματος ονοματικών ρηματικών τύπων γίνεται με βάση δομικών, μορφολογικών και σημασιολογικών κριτηρίων. Η επιλογή να μελετηθεί διεξοδικά ίσως το πιο «παραμελημένο» μέλος του συστήματος των μετοχών στη ΝΕΓ επιβλήθηκε για τρεις βασικούς λόγους:

1. Η επιπόλαια παρουσίαση της μετοχής ενεργητικού αορίστου ως υπολείμματος από την καθαρεύουσα και η έλλειψη επιπρόσθετης πληροφορίας επί του θέματος στις σύγχρονες γραμματικές της ΝΕ προκαλεί δυσκολίες και προβληματισμούς στους χρήστες της ΝΕΓ;

2. Το διδακτικό υλικό που προορίζεται για το μάθημα ελληνικών των προχωρημένων φοιτητών του Πανεπιστημίου της πόλης Πλόβντιβ βασίζεται στην ενασχόληση με δημοσιογραφικά κείμενα. Όπως δεόντως αναμένεται οι τύποι της μετοχής ενεργητικού αορίστου απαντώνται σε αυξημένο βαθμό εν αντιστοιχία με τις υφολογικές ιδιαιτερότητες του δημοσιογραφικού λόγου;

3. Η σωστή κωδικοποίηση των λεξημάτων αυτών αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση να καθοριστεί η θέση τους στο γραμματικό σύστημα της ΝΕΓ και εν συνεχεία να μελετηθεί η χρήση τους στα ειδικά θεματικά πεδία, να επανακτηθεί η

σωστή αντίληψή τους ως προς τις γραμματικές αξίες και τις σημασιολογικές λειτουργίες που πραγματώνουν.

Τα προαναφερθέντα σημεία αποτελούν το βασικό κίνητρο να πραγματοποιηθεί η παρούσα μελέτη. Στην ουσία η ανακοίνωση αυτή αποτελεί μέρος μιας εκτεταμένης επιστημονικής έρευνας αφιερωμένη στις μορφολογικές, συντακτικές, σημασιολογικές και πραγματολογικές ιδιαιτερότητες των μετοχών της ΝΕΓ. Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζουμε τις παρατηρήσεις μας σχετικά με τη χρήση, λειτουργία και σημασία της μετοχής ενεργητικού αορίστου στη ΝΕΓ. Το ερευνητικό περιβάλλον όπου υλοποιείται η ανάλυση του *participium aoristi activi* είναι ο δημοσιογραφικός λόγος. Η προσέγγιση η οποία εφαρμόζεται κατά την περιγραφή των εν λόγω γραμματικών τύπων είναι η δομολειτουργική.

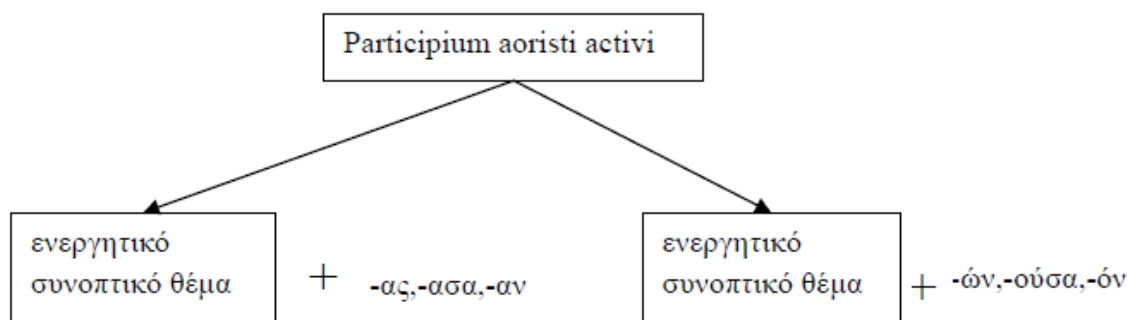
Αξιοσημείωτο είναι ότι με βάση της περιορισμένης πληροφορίας των ΝΕ γραμματικών ακαδημαϊκού προορισμού όχι μόνο η θέση αλλά η ύπαρξη των μετοχών τίθεται υπό αμφισβήτηση. Αυτό το γεγονός επισημαίνεται και από τον Θ. Νάκα, ο οποίος εκφράζει διαφωνία με την αντίληψη οι ονοματικοί ρηματικοί τύποι να ερμηνεύονται ως επίθετα από μερικά λεξικά και σχολικά βιβλία (Νάκας, 2009, σελ. 9-11). Στην επισκόπηση των σύγχρονων γραμματικών και μελετών διακρίνονται διάφορες απόψεις όσον αφορά τις μετοχές. Οι περισσότεροι από τους ερευνητές βασίζονται κατά τη γλωσσολογική ανάλυση αφενός στη διαίρεση καθαρεύουσα ~ δημοτική και αφετέρου χρησιμοποιούν τη διάκριση [+/- λόγιο], [+/- λαϊκό]. Με βάση των παραπάνω κριτηρίων η πλειονότητα των γλωσσολόγων νεοελληνιστών συγκλίνουν σε ενιαία στάση πως η σύγχρονη ΝΕΓ κατέχει μια ενεργητική μετοχή την επονομαζόμενη επιρρηματική (σε -οντας / -ώντας) και μια παθητική μετοχή του παρακειμένου (σε -μένος,-η,-ο) (Τριανταφυλλίδης¹, 1993, σελ. 373-374; Παπαγεωργίου, 1985, σελ. 133; Τσοπανάκης, 1998, σελ. 347; Κλαίρης& Μπαμπινιώτης, 1999, σελ. 158). Η μετοχή του παθητικού ενεστώτα συνήθως παρουσιάζεται ως μέλος του συστήματος νεοελληνικών μετοχών (σε -όμενος,-η,-ο / -ούμενος,-η,-ο / -άμενος,-η,-ο) (Mirambel, 1988, σελ. 137) όμως ορίζεται ως κατηγορία σπάνιας χρήσεως στην σύγχρονη ΝΕΓ και καθορίζεται ως κληρονομιά από την καθαρεύουσα (Τριανταφυλλίδης, 2002, σελ. 375; Τζάρτζανος, 1989, σελ. 330, 332; Mackridge, 1990, σελ. 286).

Όσον αφορά την εξεταζόμενη στην παρούσα ανακοίνωση μετοχή ενεργητικού αορίστου η παρεχόμενη πληροφορία από τις γραμματικές συνθέσεις είναι πράγματι αρκετά περιορισμένη. Σε ένα μέρος των περιγραφών η ίδια δεν συμπεριλαμβάνεται καθόλου και δεν αναφέρεται ουδέν σχόλιο σε σχέση με τον αποκλεισμό της (Τριανταφυλλίδης, 2002; Mirambel, 1988; Κλαίρης& Μπαμπινιώτης, 1999). Σε ορισμένες μελέτες αφιερωμένες στη ΝΕΓ το *participium aoristi activi* αναφέρεται αποσπασματικά και κατατάσσεται μάλιστα ανάμεσα στα κατάλοιπα της αρχαίας γλώσσας. Τις περισσότερες φορές δεν παρατίθεται κλιτικό παράδειγμα όμως παραχωρείται τη σύσταση να αποφεύγεται η χρήση της εν λόγω μετοχής στη δημοτική. Το επιχείρημα που προβάλλεται είναι πως ο τύπος αυτός παραμένει αδόκιμος για τη ΝΕΓ και απαντάται σε περιορισμένες περιπτώσεις στη γραφόμενη λόγια γλώσσα (Τζάρτζανος, 1989, σελ. 332; Παπαγεωργίου, 1985, σελ. 133;

¹ Η έκδοση του 1993 της Νεοελληνικής Γραμματικής της δημοτικής είναι ανατύπωση της έκδοσης του ΟΕΣΒ του 1941.

Τσοπανάκης, 1998, σελ. 353; Χατζησαββήδης, 2011, σελ. 96). Λιτή πληροφορία για το κλιτικό πρότυπο της ενεργητικής μετοχής αορίστου παρατίθεται σε ορισμένες γραμματικές συνθέσεις (Μπαμπινιώτης & Κοντός, 1967, σελ. 221-222; Mackridge, 1990, σελ. 287; Holton & Mackridge & Φιλιππάκη-Warburton, 2005, σελ. 169).

Επικαλούμενοι τα δεδομένα της παραπάνω παρουσίασης των βασικότερων εγχειριδίων ΝΕ γραμματικής καταλήγουμε σε δύο σημεία που προκαλούν το ενδιαφέρον. Πρώτον, επιβάλλεται να διερευνήσουμε σε ποια βάση η μετοχή ενεργητικού αορίστου είναι μετοχή, και δεύτερον, με βάση ποιων επιχειρημάτων πρέπει η ίδια να ενταχθεί ή εξαιρεθεί από το γραμματικό σύστημα της ΝΕΓ; Στην αρχή η προσοχή μας θα εστιαστεί στην μορφολογία της εξεταζόμενης κατηγορίας. Για τους σκοπούς της έρευνάς μας, ωστόσο, το γεγονός ότι η μετοχή ενεργητικού αορίστου διατηρείται στη σύγχρονη ΝΕΓ υπό δύο μορφολογικά διαφορετικούς τύπους είναι εξαιρετικά ενδιαφέρον. Σε γενικές γραμμές μπορούν να χωριστούν δύο ιδιαίτερους τύπους της ίδιας μετοχής ενεργητικού αορίστου – η πρώτη σχηματίζεται με τα επιθήματα -ας, -ασα, -αν, και η δεύτερη με τη βοήθεια των επιθημάτων -ών, -ούσα, -όν. Ως εκ τούτου, το εποικοδομητικό μοντέλο της μετοχής ενεργητικού αορίστου στην ΝΕΓ μπορεί να παρασταθεί ως εξής:

Π.χ.:

γράφ-ας, -ασα, -αν

αποτυχ-ών, -ούσα, -όν

Βασικό γνώρισμα δηλαδή της μετοχής ενεργητικού αορίστου είναι η διπλοτυπία / διμορφία στον τρόπο σχηματισμού της.

Όσον αφορά την μορφολογική ανάλυση του παραγωγικού προτύπου είναι φανερή η υβριδικότητα του σχηματισμένου λεξήματος. Ενώνοντας στον ίδιο τύπο ιδιότητες ονοματικές και ιδιότητες ρηματικές αυτή η λεξικογραμματική κατηγορία εκπληρώνει τον κύριο όρο να αποκτήσει τον ορισμό ‘μετοχή’ (δηλαδή μετέχει και στα δύο είδη του λόγου). Οι γραμματικές κατηγορίες εγγενείς για την μετοχή ενεργητικού αορίστου είναι το γένος, ο αριθμός και η πτώση και οι ρηματικές κατηγορίες – το ποιόν ενεργείας, η φωνή / διάθεση. Διαπιστώνεται ότι οι κλιτές ονοματικές κατηγορίες στα πλαίσια της μετοχής ενεργητικού αορίστου εκτελούν αφενός ταξινομική λειτουργία (διαφοροποιούν τους τύπους σε δύο αριθμούς, τρία γένη και τέσσερις πτώσεις) και αφετέρου πραγματοποιούν αναφορική λειτουργία δηλαδή συντονίζουν γραμματικώς την μετοχή ως συμμετέχουσα στην ονοματική φράση ή ως μέρος του κατηγορουμένου. Κατά τη διαδικασία ουσιαστικοποίησης το γένος και ο αριθμός της μετοχής σηματοδοτούν και συμφωνούν τις γραμματικές κατηγορίες του υποκείμενου που έχει παραλειφθεί και με το οποίο η μετοχή

πραγματοποιεί λογική συνάρτηση στην πρόταση. Π.χ.: Οι επιζήσαντες διασώθηκαν από παραπλέοντα εμπορικά σκάφη χθες το απόγευμα. (www.kathimerini.gr, 13.09.2014); Ακόμα και αν οι μισοί προσέλθουν στις κάλπες, οι ψηφίσαντες θα

υπερβούν σε αριθμό τον πληθυσμό των ΗΠΑ. (www.kathimerini.gr, 16.03.2014); Συνήθως ο απελθών ενδύεται αίγλη, έστω και πρόσκαιρη, εξιδανικεύεται και καταχωρίζεται στους «καλούς» με μια δόση αμηχανίας όταν δεν έχουμε κάτι πιο συγκεκριμένο να πούμε ή να θυμηθούμε. (www.kathimerini.gr, 07.09.2014) κτλ.

Όσον αφορά την λειτουργική εμβέλεια και οι χρήσεις της υπό εξέτασης μετοχής η ανάλυσή μας δείχνει ξεκάθαρα και κατηγορηματικά ότι αυτοί οι ονομαστικοί ρηματικοί τύποι χαρακτηρίζονται από χαμηλή συχνότητα και στενό λειτουργικό εύρος στη σύγχρονη ΝΕΓ. Η αιτιολογημένη ερμηνεία των γεγονότων στο σώμα παραδειγμάτων μας υποχρεώνει να σημειώσουμε τη οξεία μείωση χρήσεως στην οποία υποβάλλεται η κατηγορία της μετοχής ενεργητικού αορίστου. Ο περιορισμός του λειτουργικού δυναμικού οφείλεται σε διάφορους παράγοντες που συνέβησαν κατά την πορεία της διαχρονίας του συστήματος μετοχών ως συνόλου. Δίνουμε προσοχή όμως όχι στην περιγραφή των αλλαγών όσον αφορά την διαχρονική τους πορεία αλλά στην καταχώριση των συγχρονικών γλωσσικών φαινομένων η αξία των οποίων ισχύει στην τρέχουσα γλωσσική κατάσταση. Οι παρατηρήσεις μας δείχνουν ότι η μετοχή ενεργητικού αορίστου στη Κοινή Ελληνική έχει κυρίως επιθετική και σε σπάνιες περιπτώσεις κατηγορηματική λειτουργία. Μέσα στην πρόταση λειτουργεί ως επιθετικός προσδιορισμός ή ουσιαστικοποιείται. Π.χ.: Σε ανακοίνωσή του ο ραδιοσταθμός αναφέρει: «Μετά τις προκλητικά απαξιωτικές και συκοφαντικές δηλώσεις του Υπουργού Υγείας κ. Άδωνι Γεωργιάδη στα ΜΜΕ η διεύθυνση του ρ/σ, θέλοντας να διαφυλάξει το κύρος και την αξιοπιστία των μεταδιδόμενων του αλλά και των συνεργατών του, την αξιοπιστία του στην διαφημιστική αγορά καθώς και την πιθανότητα **διαφυγόντων** εσόδων, αποφάσισε να προσφύγει στη δικαιοσύνη καταθέτοντας μήνυση...». (www.tovima.gr, 25.11.2013); Ο ΟΤΕ [...] ανακοίνωσε ότι θα απονείμει 20 αντί 12 υποτροφίες στους **αποφοιτήσαντες** της περιόδου 2013-2014. (www.kathimerini.gr, 04.10.2014) κτλ.

Οι στατιστικοί υπολογισμοί των εξεταζόμενων παραδειγμάτων δείχνουν ότι οι μετοχές ενεργητικού αορίστου σε ποσοστό περίπου 85% των περιπτώσεων λειτουργούν ως ουσιαστικά. Δεν εντοπίσαμε παραδείγματα παρενθετικών προτάσεων με τον ζητούμενο μετοχικό τύπο. Το γεγονός ότι η συντακτικές λειτουργίες της μετοχής ενεργητικού αορίστου είναι περιορισμένες σε τέτοιο βαθμό καταδεικνύει την περιφερειακή θέση της στο σύστημα των μετοχών. Μόνο σε 3 από τα 23 παραδείγματα η μετοχή εκτελεί κατηγορηματική λειτουργία. Π.χ.: Ως ευδόκιμα **τερματίσαντες** τη σταδιοδρομία τους κρίθηκαν ο Δημήτριος Παπαδόπουλος, στον οποίο απονέμεται ο τίτλος του επιτίμου γενικού επιθεωρητή Αστυνομίας Βόρειας Ελλάδας... (www.kathimerini.gr, 01.03.2013); Θα εξετάζονται από διεθνή επιτροπή, για προφανείς λόγους, και θα θεωρούνται **επιτυχόντες** μόνο όσοι βρίσκονται στο άνω 50% της τάξης. (www.tovima.gr, 30.03.2014); Πάντως, Παρίσι και Ρώμη θεωρούν το ζήτημα **λήξαν** και διακηρύττουν ότι δεν αναμένουν νέα προβλήματα... (www.kathimerini.gr, 30.10.2014).

Ανεξαρτήτως από τους λειτουργικούς περιορισμούς της μετοχής ενεργητικού αορίστου η σταθερή γραμματική πληροφορία που περιέχουν οι τύποι αυτοί είναι ενεργητική δραστική ιδιότητα ή χαρακτηρισμός που έχει εκτελεστεί από το ρηματικό πρόσωπο πριν την πράξη που εκφράζεται από το κύριο ρήμα της πρότασης. Συνεπώς, στο λειτουργικό-σημασιολογικό πεδίο του χρόνου η μετοχή

ενεργητικού αορίστου εκφράζει το προτερόχρονο. Ο μορφολογικός τύπος της μετοχής ενεργητικού αορίστου είναι μαρκαρισμένος. Τα λεξήματα αυτά περιέχουν το

ενεργητικό αοριστικό θέμα που σηματοδοτεί τις γραμματικές σημασίες [+ενεργητικότητα] και [+τέλειο ποιού ενεργείας].

Η μορφολογική διάκριση της φωνής και του ποιού ενεργείας πραγματοποιείται μέσω ειδικών μορφημάτων - δείκτες συνοπτικού ποιού ενεργείας η θέση των οποίων βρίσκεται πριν από τα μετοχικά επιθήματα ή μέσα στο ρηματικό θέμα (κυρίως στα ρήματα που το ενεστωτικό τους θέμα λήγει σε υγρό ή έρρινο σύμφωνο και σχηματίζουν το λεγόμενο αόριστο Β' από την αρχαία ελληνική). Η σημασιολογική διαφοροποίηση της συνοπτικής άποψης συνίσταται σ' αυτό που «βλέπει ένα γεγονός συνολικά, χωρίς να διακρίνει τις διάφορες ξεχωριστές φάσεις που την αποτελούν» (Μόζερ, 1994, σελ. 28). Π.χ.: οι υπήρ-ξ-αντες; οι διατελ-έσ-αντες; τα ισχύ-σ-αντα; οι διαφυγ-όντες; οι εναπομείν-αντες κτλ.

Ακόμη και στην επιθετική λειτουργία η μετοχή ενεργητικού αορίστου σημαίνει μόνιμη ή προσωρινή ιδιότητα / γνώρισμα ενός προσώπου / αντικειμένου ως αποτέλεσμα μιας δράσης τελεσθείσας από το ίδιο. Π.χ.: λήξαν θέμα; αποτυχούσα υποψήφια; επιζήσαντες ναυαγοί; αποχωρήσαντες πολιτικοί; αποφοιτήσαντες φοιτητές; αυθαιρετήσας δικαστής κτλ.

Με βάση της μορφολογικής ανάλυσης και περιγραφής των σημασιολογικών παραμέτρων των μετοχών ενεργητικού αορίστου στη ΝΕΓ, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι τύποι αυτοί έχουν το απαραίτητο γραμματικό δυναμικό να ορίζονται ως μετοχές. «Η δραστηριότητα» των εν λόγω μετοχικών τύπων είναι ιδιαίτερα αξιοσημείωτο χαρακτηριστικό όπως αποδεικνύεται από τα δομικά και μορφοσημασιολογικά τους χαρακτηριστικά. Κατόπιν τούτου, η ενσωμάτωση της μετοχής ενεργητικού αορίστου στο σύστημα μετοχών της ΝΕΓ είναι πλήρως δικαιολογημένη. Άλλο το θέμα εάν είναι σκόπιμο η ενεργητική μετοχή αορίστου να οριστεί ως «πλήρες» μέλος που κρατά την αντίθεση μεταξύ ενεργητικών και παθητικών μετοχών. Υποστηρίζουμε την στάση πως στην κατηγορία της μετοχής ενεργητικού αορίστου υπάρχουν περιορισμοί λειτουργικού και σημασιολογικού χαρακτήρα, καθώς και της λεξιλογικής παραγωγικότητας. Οι περιορισμοί αυτού του είδους δεν της επιτρέπουν να κατέχει κεντρική θέση στο σύστημα μετοχών της ΝΕΓ, αλλά αντιθέτως – την θέτουν στην περιφέρειά της. Ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα όλων των μετοχών ενεργητικού αορίστου που αντλήθηκαν από το σώμα παραδειγμάτων είναι το γεγονός που σχηματίζονται από ρήματα συμβατά με την μορφολογία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας. Αυτή είναι μια σημαντική παρατήρηση, η οποία σχετίζεται με τη διανομή των εν λόγω μετοχικών τύπων στη γλώσσα. Από τη μία πλευρά, η τήρηση του αρχαϊκού κλιτικού παραδείγματος και η ανικανότητα κανονικού σχηματισμού από τα περισσότερα ρήματα μεταγενέστερης προέλευσης στην ΝΕΓ αποτρέπει τη δυνατότητα λεξικής αναπαραγωγής και καθορίζει την περιορισμένη χρήση τους στην καθομιλούμενη γλώσσα.

Ο λόγος για την ύπαρξη έστω και ενός μικρού αριθμού μετοχών ενεργητικού αορίστου στη γλωσσική πρακτική της σύγχρονης ελληνικής Κοινής είναι ο εξής: ο λόγιος χαρακτήρας που αποθηκεύεται στους εν λόγω τύπους τους προσδίδει έντονο υφολογικό μαρκάρισμα. Στα δημοσιογραφικά κείμενα τις περισσότερες φορές η επισιμότητα της έκφρασης είναι υποχρεωτική, αλλά εκτός αυτού η σκόπιμη ενεργοποίηση αρχαϊκών στοιχείων μπορεί να είναι μια επιλογή του συντάκτη, να συνιστά το προσωπικό του ιδιόλεκτο. Οι μετοχές ενεργητικού αορίστου μπορεί να ερμηνευτούν ως χαρακτηριστικό λεκτικό στοιχείο των λόγιων κειμένων που

πραγματοποιούνται ως επί το πλείστον γραπτώς και ανταποκρίνονται στη απαιτούμενη νόρμα για την επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων τους. Π.χ.: : Ο

Ιταλός ιστορικός Mario Cervi, στο βιβλίο του «Storia della guerra di grecia» περιγράφει, μεταξύ άλλων, **τα διατρέξαντα** στην οικία του Ιωάννη Μεταξά, στην Κηφισιά, την νύχτα της 28ης, όταν ο Ιταλός πρέσβης Grazzi εξήτησε επειγόντως και επεσκέφθη στις 3 τη νύχτα, τον Έλληνα πρωθυπουργό για να του επιδώσει το τελεσίγραφο, με τον οποίον εξητείτο από την ελληνική κυβέρνηση να μην προβάλλει αντίσταση στην κατάληψη από τα ιταλικά στρατεύματα «ορισμένων στρατηγικών σημείων» της ελληνικής επικρατείας. (www.kathimerini.gr, 11.12.2013) κτλ. Από το παραπάνω παράδειγμα φαίνεται σαφώς πως η χρήση της μετοχής ενεργητικού αορίστου «αρμονίζει» με τους υπολοίπους αρχαϊκούς γραμματικούς και λεξικούς τύπους δηλαδή ταιριάζει με το γλωσσικό περιβάλλον όπου πραγματώνεται.

Επίσης λόγω πραγματολογικών αιτιών σε μερικές περιπτώσεις μπορεί να υποστηριχθεί η προτίμηση της μετοχής ενεργητικού αορίστου. Λόγου χάριν, η νέα ελληνική γλώσσα διαθέτει λέξεις το νόημα των οποίων είναι συνώνυμο με το νόημα των αντίστοιχων μετοχών, π.χ. νεκρός, ή, ό; πεθαμένος, η, ο, ≈ εκλιπών, ούσα, όν; αποθανών, ούσα, όν, όμως οι λέξεις αυτές είναι υφολογικά μη ταυτόσημες. Στο λεξική σημασιολογία της ενεργητικής μετοχής αορίστου μεταστάς,-άσα,-άν εκτός από τη λόγια υφολογική απόχρωση περιέχεται και ευφημιστική χροιά.

Οι ανακεφαλαιωτικές παρατηρήσεις για τις ιδιαιτερότητες της μετοχής ενεργητικού αορίστου στην ΝΕΓ είναι ότι οι τύποι αυτοί ανήκουν στο στρώμα του αυστηρά τυποποιημένου λεξιλογίου, διακρίνονται για το ειδικό υφολογικό φορτίο. Η κατηγορία της μετοχής ενεργητικού αορίστου στην ΝΕΓ έχει συρρικνωθεί ως προς τις παραγωγικές, λειτουργικές και συντακτικές ικανότητες. Στο λεξικό σύστημα της ΝΕΓ η μετοχή αυτή αναπτύσσεται σε διαφορετικά επίπεδα και πεδία που ενώνονται υπό τον ορισμό λόγια γλώσσα. Στο γραμματικό σύστημα της ΝΕΓ με βάση των δομολειτουργικών και σημασιολογικών ιδιαιτεροτήτων οι τύποι ανήκουν στον ορισμό μετοχές. Στα πλαίσια του συστήματος μετοχών κατέχουν περιθωριοποιημένη θέση λόγω της μειωμένης ικανότητας ελεύθερου σχηματισμού από κάθε ρηματικό θέμα.

References

- Holton, D., Mackridge, P., Φιλίππακη-Warburton, E., *Γραμματική της Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Πατάκη, 2005.
- Κλαίρης, Χρ., Μπαμπινιώτης, Γ., *Γραμματική της Νέας Ελληνικής. Δομολειτουργική – Επικοινωνιακή. II. Το ρήμα. Η οργάνωση του μηνύματος*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 1999.
- Mackridge, P., *Η Νεοελληνική γλώσσα: Περιγραφική ανάλυση της Νεοελληνικής Κοινής*. Αθήνα: Πατάκη, 1990.
- Mirambel, A., *Η νέα ελληνική γλώσσα. Περιγραφή και ανάλυση*. Θεσσαλονίκη: Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, 1988.
- Μόζερ, Α., *Ποιον και απόψεις του ρήματος*. Περιοδικό «Παρουσία», Αρ.30, Αθήνα, 1994.
- Μπαμπινιώτης, Γ., Κοντός, Π., *Η Σύγχρονη γραμματική της Κοινής Νέας Ελληνικής: θεωρία-ασκήσεις*. Αθήνα: Gutenberg, 1967.
- Νάκας, Θ., *Σχολική Διδασκαλία Γραμματικοσυντακτικών Φαινομένων: μια Ουτοπία (;)*, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας. Πανελλήνιο Συνέδριο. Η Διδασκα

λία της Ελληνικής Γλώσσας (ως πρώτης / μητρικής, δεύτερης / ξένης),
Νυμφαίο Φλώρινας 4-6 Σεπτεμβρίου 2009, 1-37,

(<http://linguistics.nured.uowm.gr/Nimfeo2009/praktika/>).

Παπαγεωργίου, Γ., *Новοгръцка граматика*. Второ преработено издание. София:
Наука и изкуство, 1985.

Τζάρτζανος, Α., *Νεοελληνική σύνταξις (της κοινής δημοτικής)*. Ανατύπωση της
δεύτερης έκδοσης του ΟΕΔΒ (1946). Τ. 1. Θεσσαλονίκη: Αδελφών
Κυριακίδη, 1989.

Τριανταφυλλίδης, Μ., *Νεοελληνική γραμματική (της κοινής δημοτικής)*. Ανατύπωση
της έκδοσης του ΟΕΔΒ (1941) με διορθώσεις. Θεσσαλονίκη: Ίδρυμα
Μανόλη Τριανταφυλλίδη, 1993.

Τσοπανάκης, Α., *Νεοελληνική γραμματική*. 3η έκδοση. Θεσσαλονίκη: Αδελφών
Κυριακίδη α.ε., 1998.

Χατζησαββίδης, Σ., Χατζησαββίδου, Α., *Γραμματική νέας ελληνικής γλώσσας Α', Β',
Γ' γυμνασίου*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων, 2011.